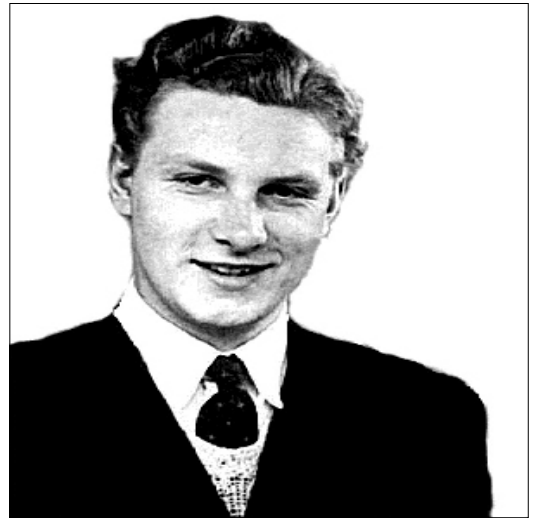

Louis' død og begravelse

Bjarne Louis Hansen kaldet Louis, faldt som et af mange ofre for Den skæve Våbenfordeling.

1945: Krigen løber løbsk

02.01. Torotor, BOPA modtager hyldest-telegram fra Churchill, Roosevelt og Moskva;

12.01. Schalburgkorpset opløses, de får valget mellem aktiv tjeneste på Øst-fronten eller terror i Hipokorpset; flertallet valgte smørhullet Danmark, hvilket også fremgår med al tydelighed af tallene for deres terror.

08.02. 200 fanger overføres til Frøslev;

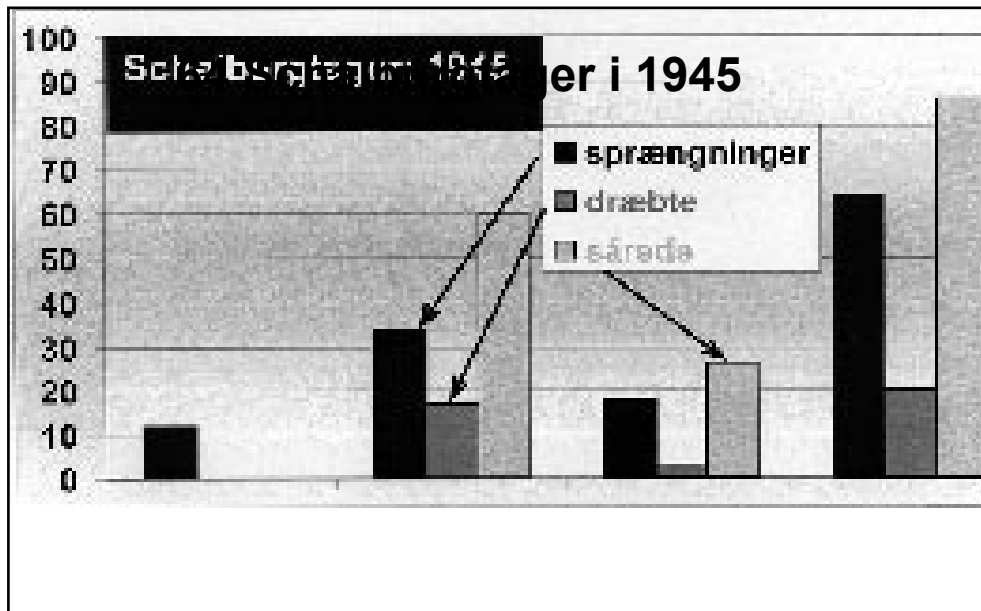
16.02. 250 fanger overføres fra Frøslev til koncentrationslejre.

19.02. 106 fanger overføres til koncentrationslejren Dachau.

23.02. Souschefen for Svend Stålgruppen i Hipo likvideres efter afhøring.

25.02. Ildkamp i Rold Skov, 14 Hipofolk dræbt.

26.02. 10 henrettet; heraf 4 – 6 BOPA-folk fra James gruppe. Frihedsrådet frigiver Hipoerne; de må skydes ned; de er fredløse. BOPA går i gang, og det dæmper Hipoerne noget, de optræder ikke så åbenlyst mere og er bange for at rykke ud fra deres huler.

29 civile dræbt –
86 civile såret
Pris 59.425.808 kr.

Med ledelsen af tre – fire grupper kunne jeg ikke længere deltage i alle gruppernes aktioner, hvorfor jeg ofte i mange, mange timer svævede i uvished om deres skæbne. Denne angst har kvinderne – kærester – koner og mødre måttet leve med, og jeg forstår dem kun alt for godt. Denne ulidelige venten i angst, tror jeg, sled mere på mig end at deltage i selve aktionerne.

Min gamle gruppe strejfede rundt efter Hipoer og møder en eller to tyske officerer med dejlige skydere. De forsøger at holde dem op, men der går koks i det. Louis kan ikke få sin maskinpistol hurtigt nok frem, den hænger fast i frakken, og den ene tysker når at trække sin pistol – skyderiet starter.

Under dette dukker tyske lastbiler op med maskingeværer på taget og drengene flygter til alle sider. Louis bliver tilbage, og dækker kameraterne.

Palle skal jeg møde i Smallegade, han er for sent på den, noget må være gået galt. Langt nede ad gaden får jeg øje på ham og er ikke i tvivl.

Katastrofen lyser ud af ham. Han slutter sin beretning af med, «*jeg er helt sikker på, at jeg er den eneste overlevende, de andre er dræbt eller taget til fange.*» Jeg forsøger at trøste og berolige ham.

Vi deler nu de steder imellem os, hvor vi ved, at drengene vil give livstegn fra sig, hvis de stadig er i live.

Det giver pote hver gang, men vi mangler Louis.

«Kender du hans logi, Palle? Okay lad os tage derud, men vi må have folk på gaden til at dække os». Louis boede til leje hos en ældre dame. Hun stirrer bekymret på os, da vi beder hende lukke os ind på værelset. Vi finder intet, tyskerne kan bruge mod os.

«Undskyld frue, ved De, om den unge mand har gemt ting og søger andre steder? De kan vente besøg af det tyske politi når som helst. Hvis De bliver spurgt, har vi ikke været her».

«Er der sket ham noget? Han var sådan en nydelig, ung mand.» „Det er det, vi prøver at finde ud af».

På min vej over Knippelsbro går en af vagterne lige direkte hen mod mig, hans maskinpistol hænger vandret, klar til skud.

Det er helt vanvittigt, jeg har Colten på mig, men intet Waffenschein. Skal jeg tage billetten, skal han med på rejsen.

Jeg får lindet Colten rundt i lommen, afsikret og spændt hanen. Men pludselig råber han over til en vagt bag mig, som han bare vil snakke med.

Jeg var skræmt – ved at blive panisk. Senere skal vi ud til Teddy på Vodroffsvej. Ved Frihedsstøtten er jeg pludselig spærret inde mellem to kæder af feltgendarmer.

«Roligt» stiger jeg af cyklen, trækker den med begge hænder på styret hen til en soldat sidst i kæden og spørger:

»Guten Abend. Bitte, wie spät ist es?»

Han ser på sit ur og fortæller mig venligt, hvad klokken er.

Jeg kan passere. Ved Vesterbrogade – Frederiksberg Allé er der en ny razzia, men den undgår jeg ved at smutte gennem en passage.

Hos Teddy ankommer jeg temmelig oprevet og med sved på panden. De har haft de samme oplevelser og er lige så stakåndede.

Det er, som om tyskerne har sat alt disponibelt mandskab på gaden i aften. Her sidder vi så, mismodige, nedtrykte og diskuterer, hvad kan vi gøre?

I aften kan vi ikke gøre mere. Det er for farligt at gå ud, nerverne hænger tyndslidte uden på tøjet. Alle, som Louis har viden om, er advaret, ingen af vore depoter kan han røbe, vi kan kun vente.

Trætte, udslidte, går vi til ro.

Palle tog en lænestol og to stole, jeg tog gulvet, men ligesom vi er ved at falde i søvn, hører vi en bildør smække.

Hen til vinduet, linde på mørklægningsgardinet, vi kan skimte en Hipovogn. Tøjet er allerede på:

«Palle, prøv at smutte op ad køkkentrappen. Kommer de, må du bare pløkke dem. Tag skoene med. Jeg tager hovedtrappen. Du bliver her Teddy».

Uden en lyd lindede vi dørene op, og med skoene i den ene hånd og pistolen i den anden listede vi en etage op. Sekunderne føltes som minutter, minutterne som timer.

Endelig hørte vi vogndøre smække, de kørte igen. Vi samledes endnu engang, måske mere paniske end før.

Vi var mere end trætte af denne forbandede krig.

Næste morgen kører vi til en Falck Station i Rødovre og forhører os. Har de har haft en udrykning dagen før til Brøndby.

Tøvende siger de ja, og da vi presser dem, fortæller de, at de har samlet liget op af en ung mand; han var fuldstændig gennemhullet.

«Kan I beskrive ham?»

Beskrivelsen passede desværre alt for godt på Louis. Da de havde kørt Louis til Retsmedicinsk Institut, tog vi derud. Nu kunne tyskerne sidde derinde og vente med et stille håb om, at vi ville dukke op.

Vi får fat i et tilfældigt bybud og forklarer ham vort problem. Jeg tager legitimationskortet fra ham og noterer hans navn og adresse ned.

«Ved du, hvorfor jeg gør det?»

«Ja!» Siger han, *«hvis jeg stikker jer, ved man, hvem man skal skyde».* Han er kvik. *«Bare tag det roligt, det her klarer far som en sødske».*

Han drager af, og vi ser ham gå ind med en pakke, så han har en god forklaring. Da han kommer ud igen, stiler han direkte mod os og siger:

«Der er ingen problemer. En dame vil komme ud, hun har hvid kittel på, hvis I følger hende, kommer I ind ad en bagdør».

«Fint! Tak skal du have».

Han er rørt over vor taknemmelighed, den dag kunne vi spise af hånden af hvem som helst.

«I har vel ikke brug for en frisk mand?» «Senere, måske».

Hun får nogle oplysninger og er ikke i tvivl. Hun trækker en bære ud, trækker et klæde væk. Jo det var Louis.

«Ved I hvem han er»? «Ja»!

«Vi vil gerne have præcise oplysninger. Det legitimationskort, han havde på sig, var jo falskt».

«Vi kan give Dem hans navn, mere har vi ikke nu, men De kan få besked lige så snart, vi har de rigtige oplysninger. Har tyskerne foretaget sig noget?»

«Nej»! «Har han familie, forældre»? spørger hun.

Ja»! «Hvem giver dem besked»? «Det må vi nok hellere gøre».

Vi skred. Hidtil havde det været en tung gang, men det, der var tilbage, var ikke lettere, tværtimod. Der var langt, meget langt ud til forældrenes lille parcelhus i Tårnby.

Tankerne kværnede rundt. Ville de tage det, som jeg troede min moder ville? Hvordan skulle man få det sagt? Familien sad samlet om aftensmaden. Alle var klar over, uden at spørge, at noget var galt, men hvor galt?

En lillebroder og en søster så på os med store øjne. Moderen kendte Palle, da han og Louis havde været skolekammerater.

Faderen sidder stille, han virker forsagt, forslidt.

Når han taler, vidner hans sprog om en opvækst nord for København, Hellerup, Gentofte, men det nydelige sprog passer ikke til hele hans duknakkede optræden med et par hænder store som skovle, skorpede af arbejdsmandens hårde slid.

Moderen bryder resolut den efterhånden pinefulde pause og spørger Palle: «Nå, du er jo en sjælden gæst, hvad bringer så jer herud i dag?»

Ingen tvivl, det var hende, der havde bukserne på i den familie. Jeg skotter op til hende, hun kender da svaret, hun har gættet budskabet.

«Joh! Bjarne (Louis var dæknavnet), har været ude for et uheld».

«Er han kommet til skade»? spørger faderen.

«Ja»! «Hvor slemt er det?»

«Så slemt, som sådan noget kan blive», siger Palle.

«Er han død»? spørger moderen. «Ja»! «Hvordan er det sket?»

«Tyskerne har skudt ham».

Faderen stirrer vantro på os. Dengang forstod jeg det ikke, men faderen fik efter krigen en dom for som nazist og landsforræder at have været sabotagevagt. For ham var nazister og tyskere vennerne.

Han havde ikke drømt om, at de på noget tidspunkt ville skade ham eller nogen i hans familie. En verden brød sammen for vore øjne.

Moderen ville have facts på bordet.

Nu fortæller jeg, at deres søn har været en god sabotør.

Han har sprængt fabrikker i luften. Hvis de havde hørt svensk eller engelsk radio, havde de måske hørt en aktion fra en fabrik, der blev sprængt i luften. Den havde deres søn været med på.

Videre, at sønnen under en ildkamp havde kæmpet til sidste patron, havde dækket sine kammerater, så de kunne slippe væk, at han havde dræbt en del tyskere, før han selv blev dræbt.

Jeg følte min forklaring som tom krigsliderlig bragesnak, men var den ikke bedre end ingenting? Jeg gjorde alt for at trøste, for ligesom at lægge plaster på såret.

Faderen sad hændervridende, stammende, *«min ældste søn, dræbt af tyskere, min søn, sabotør»*? Vi havde skævet til maden, men der var ikke en krumme tilbage, børnene havde nærmest slikket tallerkenene. Vi måtte lade sulten skrumples videre i vore slunkne maver. Nå, vi skulle videre i dagens tekst, og jeg gik over til det praktiske. Ville moderen tage ud på Retsmedicinsk i morgen?

Ja, det ville hun absolut.

«Kan De tage Bjarnes papirer med? Derude vil man gerne have de nøjagtige oplysninger. Hvis De får problemer, ligegyldigt med hvad, lægger De en besked i et af vore brevsteder. De kan lade et af børnene aflevere den. Hvis det er nødvendigt, kontakter jeg Dem.»

To dage efter reagerer hun, sygekassen vil ikke betale til begravelsen, fordi Louis havde ikke betalt sit kontingent.

Jeg kontakter hende og spørger noget tvivlende:

«Fortalte De ikke, at Bjarne havde været sabotør, og at han var dræbt i ildkamp med tyskere?»

«Ja, det havde hun da, men de sagde, at det spillede ingen rolle, og man kunne vel ikke forlange, at sygekassen skulle betale for andres dumheder.»

«Kan De beskrive den fyr for mig?»

Det gjorde hun. I al sin sorg, med sine uoverskuelige problemer følte hun, at disse arrogante skrankepaver havde ydmyget hende ved at tale ned til hende. Hun følte, at de havde hånet hende, denne forslidte, beskedne, uanseelige arbejderkvinde. Hun var ubeskriveligt ulykkelig, de fyre havde ikke gjort hendes sorg mindre.

Jeg får, forarget, som jeg er, fat i Teddy og beder ham hjælpe mig med at få formaliteterne på plads. Han tøver ikke, han har følt min vrede, mit had.

«Med største fornøjelse, min dreng».

Ankommet til sygekasselokalet, siver vi ind og blomstrer.

Ingen tager notits – af os fattigrøve; 4 ekspedienter + to kunder udgør forsamlingen; En lille, grå, slipseklædt maddike går højrøvet rundt. Betragter man ham, er man ikke i tvivl.

Han udstråler; her er jeg, jeg er denne verdens navle, jeg er en mand, der har magt. Denne penneslikker havde sikkert mindre i hyre end en arbejdsdreng, men han var da pænt klædt.

Han passede til moderens beskrivelse.

«Må jeg ikke nok ordne ham?» spørger Teddy.

Dette er den helt store kærlighed ved første øjekast.

«Vi må klunse om det, for jeg vil også godt give ham lidt opdragelse, det trænger han til».

Planlægning af det videre forløb var unødvendig, det var bare at gå til makronerne. Da kunderne er ude, låser jeg døren, og Teddy har jernet fremme i samme sekund.

Han råber: *«Hvis nogen forsøger at lave numre, slå alarm, eller hvad Fanden de ellers kan finde på af dumheder, så dør de».*

Ingen var i tvivl. Alle sad musestille. Maddiken kaldte jeg hen til skranken og forklarede ham stille og roligt, hvorfor vi var kommet i audiens hos netop ham, hans velærværdighed.

Han kendte sagen, den havde han behandlet og afsluttet, Louis var i restance, der var ikke noget at komme efter. Et arrogant – Basta var hans guldkorn. Sagens alvor var endnu ikke gået op for ham – han troede! Teddy blev flintrende gal, han var mildt sagt rasende; inden skiderikken nåede at blinke, havde Teddy fat i hans skjortekrave og hev ham ind til sig.

«Nåh, den sag er afsluttet og af dig, din elendige, stinkende lort?»

Nu skal jeg afslutte dig, så din familie ikke kan kende dig igen».

Underbiddet var skubbet frem, øjnene glødede af indestængt had og raseri, også jeg blev bange for ham.

Lynhurtigt sprang jeg over skranken, vristede fyren ud af hænderne på Teddy, holdt godt fast i maddiken, stak Colten, op mellem øjnene på ham og siger til Teddy:

«Nej, du kan tro, det er løgn. Det svin her får du ikke fornøjelsen af at skyde hovedet af, han er min».

Det er et ret anseeligt hul, sådan en Colt har, og da han glør ind i munden, er det helt slut; han brød fuldstændigt sammen.

Damerne sad musestille, men de skjulte øjekast røbede, at de af deres hele og fulde hjerte nød seancen, de undte ham den røvtur, han fik her.

Han kunne ikke stå på benene, han var kollapsede.

Vi halede ham op på skranken.

«Nå din lille højrevædede lort, har du noget, du vil betro os, inden vi eksperderer dig?»

Han hakkede og stammede en masse uforståeligt af sig.

«Tal højt. Tal, så vi kan forstå dig». «*Havde dog han bare vidst».*

«Fortalte moderen dig ikke, at sønnen var dræbt i kamp med tyskere?»
«Hånedu du ikke bare den stakkels moder? Spurgte du din overordnede?»

«Ja! Det var ikke ham, der bestemte, det var direktøren».

«Du er fuld af løgn, den afgørelse har du truffet på egen hånd, det har du jo lige pralet af. Hvor har vi din direktør?»

Han peger mod en dør i den anden ende af kontoret. Til damerne siger jeg: *«Husk, hvad vi har sagt».* Vi braser ind, slæbende på skvattet. Direktøren optræder værdigt, han prøver at holde facaden. Sagen er korrekt behandlet, der kan ikke ændres på den afgørelse. Han ævler videre i kancellistil, jeg afbryder ham, for det er slut med både min og Teddys tålmodighed.

«Vor tid er begrænset, har De forstået, at en af vore venner er dræbt i kamp med tyskerne, og at han skal have en ordentlig begravelse?»

«Ja, men reglerne og lovene er jo sådan, at bla', bla'». Han ville fortsætte sit ævl. Jeg gider ikke mere og siger nu til Teddy:

«Sagen er afgjort, vi kan ikke gøre mere. Ham her er altså det største svin af de to; ham skyder jeg hovedet af.

Så kan du tage den lille skiderik der, men sørg for ikke at sprøjte mig til».

«Fint, jeg er også dødtræt af deres cirkus, men skal vi ikke give dem bare én chance»? spørger Teddy.

«Nej, vi kan sku` da ikke blive her hele dagen, det er jo ikke en femårsplan».

Begge har vi nu demonstrativt afsikret og spændt hanerne på jernene, og jeg er gået om bag direktøren og kildrer ham i nakken med Colten.

«Okay – 30 sekunder.»

Vi kikker på urene, de er begge paralyserede. Direktøren stønner noget. «15 sekunder», siger Teddy. Direktøren er helt fra snøvsen og siger igen noget ret uforståeligt, men højere. Maddiken jamrer. Jeg spørger:

«Siger De nu, at De vil ordne begravelsen»? «Ja!» «Godt, den køber vi.

Men har De også forstået, at det skal være en ordentlig begravelse, og at hverken moderen eller familien skal have flere problemer»?

«Ja!» «Vi sender repræsentanter fra modstandsbevægelsen ud og kontrollerer begravelsen, og er den ikke 100% i orden, så ryger I begge to.

Det vil være os en sand fornøjelse».

Jeg får kontakt til min mor, Else og beder hende tage ud til begravelsen. Hun prøver at undslå sig.

«Jeg var jo også til Lille Svends begravelse», siger hun, «jeg kan ikke tåle alle de begravelser.

Jeg sidder hele tiden og tænker på, at det lige så godt kunne være dig, der ligger i kisten».

Selv samme dag, som vi havde været i audiens i sygekassen, tager de to skiderikker ud til Louis mor, beklager og undskylder deres ufor-skammede behandling af hende og lover hende bod og bedring.

Hun kan blot fremsætte sine ønsker, og de vil blive opfyldt til punkt og prikke. Alle formaliteter vil de ordne, hun skal ikke have nogen form for besvær.

Louis mor er overrasket især over skriverkarlens forvandling. Om begravelsen berettede min mor – Else – «modstandsbevægelsens re-præsentant:»

«Uden for og inde i kirken var fyldt op med beplantninger, de må have samlet træer ind fra hele København. Overalt strålede levende lys i kirken. (Stearinlys var en sjældenhed.) På balkonen var et meget stort kor og en operasanger, samt en kammerkoncert-kvartet.

Ved du hvad Aage, sangene havde ikke den almindelige sorte sørgerand, nej, det var en guldkant.

Ved kisten lå en meget stor krans med bånd, der lyste langt væk. Den var fra sygekassen».

Denne beskrivelse af disse sygekassefunktionærer passer i en nøddeskal på en ret stor del af de danskere, der tilhørte DET TAVSE FLERTAL. De havde levet i og under en krig, men den angik ikke dem, de hyttede sig og var tilfredse.

Deres holdninger, deres solidaritet med landsmænd i nød og deres indsats for Gud Konge og Fædreland er karakteristisk.

Krigen havde ændret min rolle. Tidligere, når vi holdt landsmænd op, var disse ret overbeviste om, at vi ikke ville krumme et hår på deres hoveder, men nu? Jeg har holdt hundreder af mennesker op, men bemærkelsesværdigt er det, at situationen – attituderne lader ingen tvivl tilbage, når personen udstråler – jeg har slået ihjel før og er rede til at gøre det igen.

Alt for ofte har jeg som tjenestemand siddet i forhandlinger og hørt folk ævle tankeløst og omkostningsfrit. Alt for ofte har jeg tænkt på de hurtige resultater, vi fik i sygekassen ved at bruge vold som terrorismidde. Fristet? Et af flere handicap, som krigen påførte mig, er den meget hurtige, meget klare vurdering af medmennesker, der bare kører løs, med at belære andre om deres store idealer, og hvad de synes, man kan – bør gøre, men lette agterpartiet fra lænestolen og selv gøre noget, drømmer de ikke om. Tom pølsesnak er ikke min herreret.

Dette handicap har dog en fordel, venneskaren bliver overskuelig, men har dog den fordel, at de tilbageblevne er værd at bevare.

Krigens sidste dage

går med at gøre de nedkastede våben rene for rustbeskyttelsesmidler. Konsistensfedt, som vi ikke havde set i årevis, sad vi nu og tørrede af med gamle aviser, vi havde simpelthen intet andet. Et svinearbejde af rang.

De nye våben skulle afprøves, hvordan virkede de? Efterhånden som vi prøveskød dem, blev vi bitre. Nu havde vi ligget i den ene ildkamp efter den anden med vore gamle elendige skydere, og så havde alt dette fantastiske isenkram bare ligget på lager.

Prøveskydninger foregik nu næsten åbenlyst, hovedsagelig på de gamle fæstningsværker, der ligger i en ring rundt om København, vi var nu velbevæbnede, havde masser af kugler, så med et par dækningsgrupper i baghånden kunne vi nedkæmpe ret så mange prøjsere.

Vi var imponerede over de nye våben. De var betydeligt lettere og nemmere at skjule, men alligevel var træfsikkerheden og gennemslagskraften stor.

Sørgmodig sad man og tænkte på toget i Brøndbyøster – med disse våben havde prøjserne ikke fået et ben til jorden, måske havde vi kunnet spare to kammeraters liv.

Ellers gik min tid med at rende fra møde til møde. Som sædvanlig blev de holdt på gader og stræder.

Hvilke planer havde man med os?

Krigen havde berøvet mig for illusioner, min tvivl, min mistro, min skepsis var kun blevet bestyrket af vor tur til Nivå. Nu skulle BOPAs afdelinger tilknyttes de forskellige militære afsnit som elitekorps, som stormtropper, som specialenheder.

Vi skulle rykke ud, når lokummet brændte, i lighed med redningskorps.

Det virkede luftigt. Det osede langt væk af urealistisk, fri fantasi, romantik og et håb om at udføre heltedåd, for her i krigens sidste fase, lige før lukketid at kunne vise en ellers stærkt savnet vilje til at kæmpe for Gud, Konge og Fædreland; et uheldssvangert billede tegnede sig i min bevidsthed.

Skulle vi være offerlammene? Skulle vi være slagtofrene?

På et møde udviklede det sig næsten til et skænderi med Brandt.

«Hvad med dig? Hvor er du i dette game? Afgiver du ansvaret for os til nogen, vi overhovedet intet ved om? Kan vi risikere, at en eller anden dum officer fra den danske hær skal have kommandoen over os?»

Brandt mente, at nu, da der blev der tale om «regulær» krigsførelse, ville det være naturligt at lade dem lede, de var jo uddannede til regulær krigsførelse.

Jeg var stiktosset:

«Du kan tro, det er en gammel løgn, jeg har ikke set skyggen af en dansk officer i de fem år, vort land har været i krig. Jeg har ikke set en eneste gøre noget som helst mod nazisterne; mig får de ikke en pind at sige over. Jeg vil ikke lade mig kommandere af et røvhul. Jeg vil stadig have den samme ret, som jeg har haft under dig, nemlig retten til at sige fra. Hvorfor ikke lade skiderikkerne tage skrubbet her i den elvte time? Vi har mistet kammerater nok.»

Det var spildte Guds ord på Balle Lars.

Det var som at smide vand på gæs; alle så fredens lys for sig.

Jeg var ret alene med mine opfattelser. Du gør, som du altid har gjort, du holder kæft og bruger din sunde fornuft, så må de andre gøre som de vil, sagde jeg til mig selv.

De enkelte grupper får nu besked på at ligge stand by, de skal indrette sig i midlertidige kvarterer, lejligheder, huse osv., så de er lette at få kontakt med, deres isenkram skal være klar til brug.

4. maj 1945 – Befrielse

Fjenden kapitulerer

Vi er de sejrende – Var vi nu også det?

Jeg overlevede – men til hvad?

Hvordan jeg får besked om, at mine grupper skal samles i et værtshus på Skt. Thomas Plads, og hvorledes jeg giver den videre, husker jeg intet om. Det eneste, jeg husker, er, at da budskabet kommer fra London, cykler jeg langs jernbanen ved Vestre Fængsel og ser en Nimbus motorcykel med sidevogn fyldt til randen med frihedskæmpere, svært bevæbnede, med stålhelme, skråremme og et farvet bind om armen.

De så meget barske ud, men min tanke var, det er meget, de tør køre rundt midt på vejen, selv en gammel nazikælling med grøn stær kan rage dem ned med sin krykstock.

Dette armbind var nyt for mig. Ikke en kæft havde på noget tidspunkt orienteret mig eller nogen anden i BOPA om, at vort kendetegn, vor uniform ville blive et armbind. Hvorfor ikke?

Men disse folk var den perfekte skydeskive i miles omkreds for dem, der ville øve sig. Gudskelov for dem var der ingen, der ville. På Toftegårds Plads var vinduerne smækket op på vid gab. mørklægningspapiret røg ned på gaden. Her strømmede folk til. De væltede ud ad opgangene. Man faldt hinanden om halsen, man hujede, man skreg, man råbte, det kogte, det kogte over.

Indædt trampede jeg videre. Hvorfor fanden er du ikke glad mand, nu er det overstået, eller er det? Dette var jeg udenfor, min rolle var udspillet, dette kom ikke mig ved, jeg havde gjort mit. Lige fyldt 20 år, ung af alder, men gammel af sind, jeg var trist til mode, helt ind til knoglerne. Langsomt gik det op for mig, du har overlevet, men var det egentlig ikke lige meget?

Bitten var borte, mine bedste kammerater var borte.

Var der mere at komme efter? Livstræt?

Da jeg når den sidste gruppe, står man utålmodigt og tripper. Man har set frihedskæmpere i funktion, man vil også i gang. Snart svinger vore lastbiler ind i gården ved værtshuset Skt. Thomas, og da vi kører gennem porten, stemmer de i det, der igennem alle årene skulle bliver vor slagsang.

Han var ridder, han var ridder,
han var ridder på et slot,
han ku godt li' stikkelsbærkompot,
og hans far var vognmand i Slagelse,
men skide være med det, her går det godt!

Han var ridder, han var ridder,
han var ridder på et slot,
og hans mor, hun var ludder udi Cairo,
men skide være med det, hun gør det godt!

De gamle folk arbejdede perfekt sammen. Det var unødvendigt at uddele ordrer, vi snakkede lidt sammen, fandt nogle løsningsmodeller, fordelte rollerne og arbejdet blev udført.

Måske var sangen uden nogen mening, men havde den krig, vi havde været igennem, ikke også været det?

Eller blev den, som tiden gik?

Vor tids danske bekræfter det uinteressante ved besættelsestidens historie. Beviset er den fjerde maj.

Det blev en tradition, der holdt mindre end en generation.

Lukket slukket – glemt?

Den, der ikke kender historien, er dømt til at betale dens gentagelser. Dette budskab kendes kun af få her i kongeriget, derfor skriver jeg.

En af grupperne var straks gået på rov og fandt hurtigt lagrene med sprut og bajere, men ingen problemer med det, først skulle vi sikre os.

Værtshuset lå udsat, de store vinduer ud mod gaden skulle dækkes til med sandsække, som blev flyttet fra beskyttelsesrummene i nærheden og stablet op, så vinduer og vore vagtposter var dækket.

Tungt slidsomt arbejde, men det gik let fra hånden. Folk strømmede til og hjalp efter bedste evne. Vi var interessante, vi blev klappet på ryggen, så havde man da haft noget med modstandskampen at gøre, vi fik tobak, cigaretter og endog chokolade. Ting som folk havde gemt til netop denne dag.

Ibs afdeling var delt i to delinger, hver på ca. 30 mand.

Jeg var leder af den ene, men lederen af den anden deling tog nu tilsyneladende kommandoen over hele afdelingen.

Var han blevet gal? Var han gået amok? Han råbte og skreg som en bedre Gefreiter i de hære, vi havde besejret. For at fuldende billedet af en skør militarist gik han rundt i en SS-jakke.

Folkene blev kommanderet op og ned på vognene. Der manglede kun lige kommandoen schneller – schneller, for at det lignede en prøjserkaserne.

Jubel – begejstring – lettelse – gav sig udslag i livsfarlige scener. Folk kravlede op på tagene af sporvogne. Antallet af tilskadekomne var stort.

Bemærk generatoren – hætterne for lygterne og de nedslidte dæk.

Billedkvaliteten er elendig – en flash var et ukendt begreb.

Men det gav dog nogen motion, hvis man da havde brug for det. Komplet ligeglad betroede jeg mine gruppeledere, at de og deres folk selv afgjorde, om de ville deltage i dette cirkus.

«SS-eren» orienterede jeg om, at kom vi ud for skyde-rier, skulle han ikke stikke snuden for langt frem i den uniform, for både jeg og mine folk skød først og spurgte

bagefter. Jeg tror ikke, det gik op for ham. Han var for beruset af al den virak, der stod om os.

Folk så på os, som var vi udstillingsgenstande, af og til følte jeg mig som en abe i Zoologisk Have.

Også i BOPA havde vi fået mange nye folk. I december 1944 har der næppe været mere end 80–100 mand, men det var vokset til 175.

Da flere militærgrupper, uvist af hvilken grund også kaldte sig BOPA, har der været adskillelige tusinde, der «besmykkede» sig med navnet BOPA, men krigen var jo også forbi. De lånte fjers tidsalder var indledt.

Flere af vore nye havde ikke den fornødne respekt for skydevåben.

De lallede noget rundt, pegede ofte direkte mod andre, og i begyndelsen var der altid taget ladegreb og pistolerne havde et skud i kammeret. Det blev derfor en af mine vigtigste opgaver, ikke mindst af hensyn til min egen sikkerhed, men for i det hele taget at overleve, at belære dem om, hvorledes man undgår ulykker.

Vi havde kun et uheld, og det kom heldigvis ingen til skade ved. En maskinpistol bliver revet ned fra en knage, og da skæftet rammer gulvet, bevæger bundstykket sig nok til, at et skud går af.

Kort tid før havde jeg set disse maskinpistoler efter, der var ikke taget ladegreb på nogen af dem. Konsekvensen blev, at magasinerne blev fjernet inden maskinpistolerne blev hængt op.

Den 5. maj var en glædens dag. Byen vrimlede af glade feststemte mennesker, en spontan glæde, den burde da kunne smitte af også på mig. Men jeg havde endnu ikke forstået, at denne beskidte krig virkelig var forbi.

Næste dags formiddag, femte maj, bliver vi kaldt ud til Frederiksberg Kirkegård. Der skydes livligt med lettere håndvåben.

Den københavnske befolkning var blevet krigsvant. Som bedre frontsoldater havde man under besættelsen lært at søge dækning.

Danskernes ubeherskede nysgerrighed kostede flere livet både under og efter krigen. Måske er danskere udstyret med en optimisme, der udelukker, at han/hun vil blive lemlæstet eller dræbt, det vil altid være en anden – ikke lille mig.

Bemærk den afslappede stemning, et yngre par lader sig ikke forstyrre af skyderiet i deres lille private flirt.

Forsigtigt, godt dækket af gravstenene, nærmer vi os krigsdeltagerne. Frihedskæmpere i alle udgaver, men alle med mindst et armbind, skyder løs, men på hvad?

Jeg kravler op på siden af en fyr og spørger:

«*Nå, unge mand (han var flere år ældre end mig), hvordan går det?*»

«*Jo, det går fint.*» Han pløkkede løs med en 6,35' er.

«*Hvad skyder du efter?*»

«*Kan du se vinduerne derovre?*»

«*Det kunne jeg da.*» «*Det er dem.*»

«*Hvilket af dem?*»

«*Det oppe på fjerde.*»

Der var mange på fjerde sal, og da afstanden var mere end 150 meter, var det ikke det smarteste, jeg havde været ude for.

Jeg lod en stille tanke gå til produkthandleren, som vi uden det store held havde pløkket i øjet med en 6,35 er på en afstand af mindre end 5 meter, og hvor hans afgang til de evige jagtmarker først lykkedes, da jeg havde restaureret en gammel fransk 12 millimeter rytterpistol.

Da vi havde fundet frem til nogle meget seje gutter, der tilsyneladende havde en eller anden form for kommando over foretagendet, foreslog jeg, at hvis de ophørte med skydningen, men ellers ville holde kvarteret dækket i ca. 10 minutter uden at skyde, ville vi nærme os stedet og undersøge det nærmere.

Jeg skønnede nu ikke, at der var brug for skyderi eller fyrværkeri, men kald det beskæftigelsesterapi eller diplomati, om du vil.

Det kneb lidt med forståelsen, det gik jo så godt, men da jeg gav udseende af, at vi var udkommanderet af Københavnsledelsen (hvad vi måske også var, alt var jo virvar, vild forvirring, men stor glæde), og at vi skulle aflægge rapport til denne, kom det til en forståelse.

Vi kørte til Vesterbrogade – Platanvej.

Alt var nu roligt og stille; og da vi af begejstrede mennesker blev inviteret på pilsnere på Cafe Sorte Hest, tog vi imod tilbuddet.

Anskuelighedsundervisning

Senere på dagen bliver vi kaldt til noget skyderi på Nørrebro. Da vi runder Frederiksberg Allé, ser vi sværme af svært bevæbnede frihedskæmpere omkring en tysk «prærievogn».

Tyskerne ignorerer tilråbene om at gøre holdt, de fortsætter kørslen nærmest i skridtgang. De er vel blevet råbt an hundreder af gange, men af hensyn til «modstandsbevægelsens renommé og Danmarks ære,» blander vi os.

Vi gør holdt. Inden jeg når at synke, har kammeraterne puttet sig godt af vejen. På fejlfrit tysk lyder det, holdt, eller vi skyder.

I samme sekund brager en salve hen over bilen.

Prøjerne er ikke i tvivl, kører de en meter mere, er de døde. Bremsen klodses i.

«Heraus, mit die Hände hoch».

Lydige som små lam myldrer fire soldater frem. De er kommet i menneskehænder. *«Stil jer på række».*

De bliver kropsvisiteret, et par pistoler dukker op.

«Hit med jeres soldaterbøger».

Bilen undersøges, fire russiske maskinpistoler kommer frem.

«Hvem har kommandoen? Hvor er dine ordrer? Marchbefehl?»

Han har intet. *«Hvad skal I?»*

Frihedskæmperne hænger måbende et stykke væk, og de mangler ikke kommentarer, da vore folk under kropsvisiteringen har hevet soldaternes bukser halvt ned.

«Check om det er SS ere».

Da vi forlanger, at de skal blotte armhulerne (SS ere var tatoveret i armhulen) protesterer soldaterne og begynder at brokke sig.

Petter står lige bag mig: *«Kan du bruge vognen Petter?»*

«Ja»! *«Det er din, få den væk».*

Gefreiteren fik nu flg. besked: *«Ingen af jer har villet vise os, om I har tatoveringer som SS ere. I har overtrådt kapitulationsbetingelserne ved at køre bevæbnede rundt uden Marchbefehl.»*

«Vi skal vide, hvorfra I kommer, hvor I er på vej hen, med hvad og hvorfor. I er mistænkt for at være SS ere altså krigsforbrydere».

Gefreiteren protesterer. «Vi er ganske almindelige værnemagtssoldater, vi er ikke SS ere».

«Hold kæft. I fem år har I tyske nazisvin fyldt os med løgn.

Det er slut».

«Men så se dog her», nu har han hevet jakke og skjorte af, han har ingen tatovering. De andre følger trop. «Okay, I kan gå».

«Jamen, bilen, hvad med bilen? Vi skal langt».

«Det er jeres problem. I kan gå, vi kan ikke have jer kørende, bevæbnede, og overtræde kapitulationsbetingelserne».

«Hvad med vore soldaterbøger?»

«De er beslaglagt, jeres sag bliver nu undersøgt nærmere».

Bukseknapper blev skåret af, seler og livremme fjernet, så da soldaterne marcherede videre, havde de nok at gøre med at holde bukserne oppe – et syn for guder.

Frihedskæmperne havde nu ganske gratis fået en lektion i beskidte fiduser, men vi måtte videre, vi var jo under «udrykning».

På Jagtvej lyder heftig skydning. I god afstand kører vi ind i en sidegade, parkerer og går stille og roligt i enkeltkolonne mod krigsskuepladsen. Der er ingen grund til at forhaste sig, nu er tidsfaktoren på vor side. Vi lister os frem gennem gårde og sidegader og finder en gruppe soldater fra Den danske Brigade.

Alle lå godt dækkede, ingen af dem skød. Jeg spørger:

«Hvad sker?»

«Vi ved det ikke, men det påstås, at man skyder oppe fra tredje sal dér».

Han udpeger nogle vinduer, der står og flagrer.

«Hvem har kommandoen? Kan vi få stoppet skydningen?»

Han sendte bud efter en officer. Officereren fortalte jeg, at vi var sendt af Københavnsledelsen for at få ro i gaden, og beder ham stoppe skydningen.

«Jeg kan nemt stoppe mine egne folk», siger han, «men der ligger altså folk rundt om og skyder på må og få».

Jeg foreslog ham nu, at vi gik op ad køkken- og hovedtrappen for at undersøge lejligheden, når der var ro i butikken.

Hans folk, der var uniformerede, var bedst til at finde og stoppe de skydende.

Det er vigtigt, at der ikke bliver skudt; er der Hipoer i lejligheden, går vi ind på fjerde sal, binder en snor i en håndbombe og kører den ind på tredje. Man skal vide, at hvis der åbnes vinduer, så er det os, der åbner dem.

«Vi vil ikke pløkkes, slet ikke af vore egne».

«God ide», sagde han.

Det var rart med lidt samarbejde med et fornuftigt menneske. I løbet af et kvarters tid døde skydningen hen, og vi gik op. Lejligheden, hvorfra der skulle være skudt, var tom, der havde ikke været løsnet et eneste skud fra den, trods en grundig undersøgelse fandt vi ikke én patron eller patronhylster.

Officeren blev orienteret, han var ikke overrasket; som han udtrykte det, der var heller ingen af hans folk, der havde set mundingsild derfra. Bye – bye, det var hyggeligt at møde dig.

I krydset Jagtvej-Borups Allé står stadig en mindsten over tre af Brigadens folk, der mistede livet ved denne «krigshandling».

Hvem skød hvem, hvorfor og hvordan? Godt spørgsmål?

Stenen står der endnu.

Om det var samme dag eller nogle dage senere, husker jeg ikke, men vi bliver sendt til Kongens Nytorv. Samme taktik. I god afstand stiger vi af vognene og går. Det myldrer med frihedskæmpere, der skydes særdeles livligt. Vi kravler frem til én:

«Hvad skyder du på min ven?»

(Han kunne også have været far til mig.)

«Kan du se deroppe på taget af Det kongelige Teater, dér løber nogle Hipoer rundt».

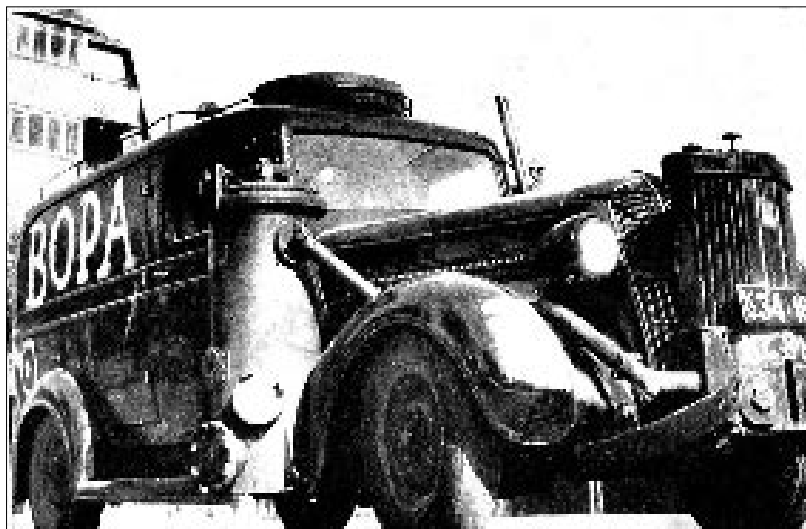
En anden spurgte vi, hvad skyder du på?

Der var blevet skudt fra taget af Magasin du Nord.

Der var intet, ikke engang en forvildet due.

Vi gik bagom ned i Nyhavn, hvor flinke mennesker absolut ville byde på pilsnere, det var jo ikke værst, det dør man sjældent af.

Den kørende mine, oprindeligt tiltænkt Heickels værksteder på Orlogsværftet.

Mit sidste knald

Stimmungsbericht

Her får jeg øje på en varevogn, der mistænkeligt mindede om den, vi havde leveret til Heickels værksteder med en færdigmonteret bombe på 90 kg. Nu var der blot på den ene side malet Frit Danmarks Radio. Da der kom nogle folk hen til vognen, bad jeg om tilladelse til at betragte den nærmere.

Det viste sig snart, at de ikke blot kørte rundt med en ladning, der kunne have jævnet det halve Nyhavn, men også at den fælde, den sløring, jeg havde lavet, var intakt.

Hvis man forsøgte at demontere bomben, ville den gå af.

Man troede ikke rigtigt på mig, og da jeg meget mindeligt opfordrede dem til at få skidt så langt væk fra beboede steder som muligt ved først givne lejlighed, kneb det med at blive enige.

Det var jo en dejlig bil.

Deres forestillingsevne om skadernes omfang slog ikke til.

Det hjalp dog noget på forståelsen, da jeg afslørede, at hvis ikke de faldt til patten nu ved mine venlige overtalelsesforsøg, ville jeg bruge magt.

Jeg bad dem vente med at flytte bilen, til det blev nat, hvor gaderne var mennesketomme og så køre så stille, som det var muligt til et sted, vi ville få anvist af folk fra hæren.

Næste morgen mødtes jeg med minører fra hæren, og da de hørte, hvorledes jeg havde lavet sløringen, blev de og jeg enige om, at det sikreste var at sprænge bilen. Det gjorde vi så, på Amager Fælled. Sløringen var en el-kontakt til 75 øre. Opskriften en mundtlig overlevering fra en spanskrivillig, som sandsynligvis har haft den fra BOPAs kogebog.

I de glade befrielsesdage blev en del mennesker slået ihjel, ca. 1.000, mange blev lemlæstede.

Det var glade dage, fest på fest, biler, sprut, skydevåben eller fyrværkeri er en dårlig blanding, den kræver sit.

Men uden al tvivl døde mange af vådeskud; de sidste dages hellige skulle for enhver pris indsnuse lidt krudtrøg. Fem forbandede år var forbi, det var en fantastisk stemning, det var svært ikke at lade sig rive med.

Skal man tage chancen?

Stimmungsbericht

Efter Lille Svends død februar 1945 blev jeg sat til at overtage hans job; og uvist af hvilken grund blev hele Ibs afdeling omorganiseret, og meget mod min vilje, må jeg overtage en gruppe, som jeg nærrede den største uvilje imod.

Jeg opfattede dem som sjuskede og sløse med alt.

Deres våben lignede en skrotbunke og sikkerhedsreglerne overholdt de ikke 100%. De mødte upræcist, og når det blev påtalt, virkede de temmelig ligeglade og højrøvede. En dag beder jeg én af dem vise mig sit våben. Det var ikke gjort rent og havde ikke set olie siden Gorm den Gamles dage.

Han blev selvfølgelig sur, da jeg spurgte ham:

«Er du gartner?» «Hvorfor spørger du dog om det?»

«Det jern der ligner et lugejern og kan, som det ser ud, heller ikke bruges til andet».

Under påskud af, at det var efter ordre oppefra, forlangte jeg at se deres depoter og få en opgørelse over, hvad de lå inde med.

Lidt efter lidt tømte jeg dem for værdier og aftalte med gruppelederen, at han skulle aflevere et større parti ved Damhussøen.

Leo og jeg holdt i en af mejeriet Enighedens vogne. Iført mælkemændenes blåstribede bluser står vi ved siden af vognen, medens vi lægger mælkekasser af og på for at passe ind i miljøet.

Pludselig ser jeg en Hipovogn komme op over viadukten på Peter Bangsvej og advarer Leo. Begge tager vi uset vore maskinpistoler frem, tager ladegreb og lægger dem, så de er skjult af mælkekasser.

Hipoerne glør på os, men vi falder sammen med landskabet, og de fortsætter ca. 100 meter. Der, hvor vejen krummer, kommer gruppelederen i en varevogn, og da Hipoerne kører på tværs foran ham, standser han pænt, stiger høfligt ud, og de holder ham op, helt uden nogen form for dikkedarer.

«Leo, er du klar»? «Ja»! Godt, jeg pløkker dem til venstre for ham, kan du tage dig af resten»? «Intet problem, bare han flytter sig en halv meter».

(At jeg ville skyde personagerne til venstre for kammeraten, var begrundet i erfaring ved omgang med maskinpistoler. Affyres en længere salve, trækkes maskinpistolen opad mod højre, og her stod vor kammerat. Jeg tvivlede på, om Leo var kold nok til at beherske aftrækket til en kort byge på fem – 10 skud.)

Vi ventede og ventede på, at han skulle flytte på sig, men nej, selv om han kiggede direkte på os, blev han bare stående. Måske har han ikke haft fantasi nok til at forestille sig, at de to mælkemænd var os, med fingrene på aftrækkerne og 50 skud hver i magasinerne.

Hipoerne kørte med ham og alle vore varer. Den dag i dag bebrejder jeg mig selv, at vi ikke bare tog chancen og pløkkede løs, men det er jo sin sag at risikere at slå sine egne folk ihjel.

Han blev som så mange andre frygteligt mishandlet og brød fuldstændigt sammen. Få timer efter arresterede Hipoerne en af hans folk og tvang gruppelederen til at slå på sin kammerat.

Et gammelt beskidt trick.

Et af mine børnebørn spurgte mig engang efter 9 års skolegang:

Hvordan så en sabotørs uniform ud, farfar?

Spørgsmålet er nu besvaret. Jo mere vi lignede almindelige mennesker, jo bedre; men en eller anden forklædning, arbejdstøj, en postbudeuniform eller mælkedrengetøj var heller ikke til at kimse af.

Fra fængslets skygge til idyllen

Stimmungsbericht

Efter krigen kommer kammeraterne ud af fangelejre og fængsler, og de to omtalte herrer mødes i vor lille «garnison», værtshuset på Skt. Thomas Plads.

Gruppelederen fik en knytnæve i ansigtet og en masse meget sort tale. Straks gik jeg imellem. Det var mine folk og dermed mit ansvar. Gruppelederen fik jeg på benene, medens jeg gjorde tegn til nogle af vore gamle folk, at de skulle føre overfaldsmanden indenfor.

Stille og roligt forklarede jeg nu denne, at i BOPA bebrejdede vi aldrig en kammerat, vi bar heller ikke nag, fordi han ikke havde kunnet stå for mosten, når han blev anholdt og mishandlet.

«Nu sætter du dig her, du er så vred og gal, at du ikke har kontrol over dig selv. Når du er faldet til ro, sender du bud efter mig, og så må vi tales ved».

Kort tid efter kaldte han på mig, og afsides fik vi en snak

«Du skal ikke tro, at jeg ikke forstår dig; jeg så, han blev arresteret.

Vi kunne have pløkket hele den Hipobande, hvis han havde gjort bare lidt, men det gjorde han ikke, han var paralyseret.

Jeg synes også, at han har været en lort, men jeg gør alt for, at han ikke skal mærke, hvad jeg føler. Han har det hundrede gange værre end dig, han ved kun alt for godt, at han svigtede.

Jeg kan forsikre dig for, at han sover ikke roligt om natten.

Ved du, hvad jeg har været mest bange for i den beskidte krig?»?

«Ja, det var vel for at blive skudt»“

«Nej, der tager, du gruelig fejl. Det har plaget mig at tænke på, hvordan jeg ville reagere, hvis jeg blev arresteret, og de begyndte at tæske løs og torturere mig. Tanken om, at jeg kunne styrte mange ud i ulykke, plagede mig så meget, at jeg i det sidste halvandet år havde besluttet, at jeg ikke ville arresteres levende.

Ingen ved på forhånd, hvordan de reagerer, derfor må ingen af os bebrejde nogen, der brød sammen, heller ikke om man selv direkte har måttet lide.

Du kan tænke og mene, hvad du vil, men du må som jeg og dine kammerater holde dine meninger for dig selv.

Gå ud og giv ham en undskyldning. Du kan, medens vi alle hører på det, sige til gruppelederen, jeg synes, du har været en lort, men det var forkert af mig at bebrejde dig og slå dig, det vil jeg undskylde».

Han slog sig noget i tøjret, men da jeg siger:

Giver du ikke en undskyldning nu, meddeler jeg grupperne, at vi har talt sammen og at du har afslået at give en undskyldning, hvorfor du fra dette øjeblik bliver udelukket af BOPA».

Han gik ud og næsten ordret gentog han; det var svært, men han gjorde det. Grubpelederen havde sandsynligvis tilgivet overfaldsmanden, men han tilgav aldrig sig selv. Han måtte begynde et nyt liv med bevidstheden om, at han ikke havde slået til, han havde svigtet.

Der blev arresteret i flæng,

holdt man stille, kom folk løbende og udpegede alt mellem himmel og jord, feltmadrasser osv.

Gamle fjendskaber blev afviklet, f. eks. private jalousidramer – nabostridigheder. Når fangerne blev ført til vognene, blev de overøst med vort modersmåls værste skældsord, og man spyttede på arrestanterne.

Nok var vi fulde af had, måske var de forbrydere, måske havde de fortjent dette, men hvor sikker kunne man være? Vore fanger blev kørt væk i lukkede vogne; havde vi ikke personvogne, havde vi prærievognen med presenning; på ladet havde drengene anbragt nogle havebænke, som de havde stjålet i en park. Når vi førte arrestanter ud til vognene, måtte vi ikke en, men mange gange gå imellem og råbe til folk:

«De er ikke dømt».

En enkelt gang måtte vi bruge kolberne for at holde folk væk.

Det hjalp noget, når man greb overfaldsmændene og bad dem køre med, for de måtte da have en vis viden, som kunne bruges i undersøgelsen af arrestantens dvs. «nazistens», forbrydelser.

Fangerne blev kørt gennem byen på åbne lastvogne, dinglende rundt på ladet, med hænderne oppe, uden mulighed for at holde sig fast, medens de blev holdt i skak af skydelystne frihedskæmpere med kæmpestore geværer.

Billeder fra den franske revolution, hvor man førte fangerne på hestevogne til guillotinen gennem pøbelen, dukkede op på mine net-hinder.

Proppen gik af i befrielsesrusen med et stort knald. Alle næsten da, festede på livet løs. Desværre døde ret mange af det. Vore fanger blev kørt i lukkede vogne, men måtte nøjes med midlertidig opbevaring i et tørveskur.

